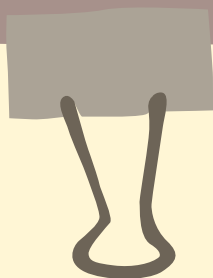

Latvijas Republikas Krimināllikumam - 25

VPK Bibliotēka
2023

Latvijas Republikas Krimināllikuma pieņemšana

2023. gadā aprit 25 gadi, kopš tika pieņemts Krimināllikums, aizstājot līdz tam spēkā esošo Latvijas Kriminālkodeksu un panākot būtiskas izmaiņas krimināltiesību vispārīgās daļas noteikumos.

IZDEVĒJS

Saeima

PIEŅEMTS

17.06.1998.

STĀJĀS SPĒKĀ

01.04.1999.

PUBLICĒTS

“Latvijas vēstnesis”
Nr. 199/200, 08.07.1998.

Ceļā uz Latvijas Republikas Krimināllikumu

1903. gada 22. marta Krievijas impērijas Sodū likums

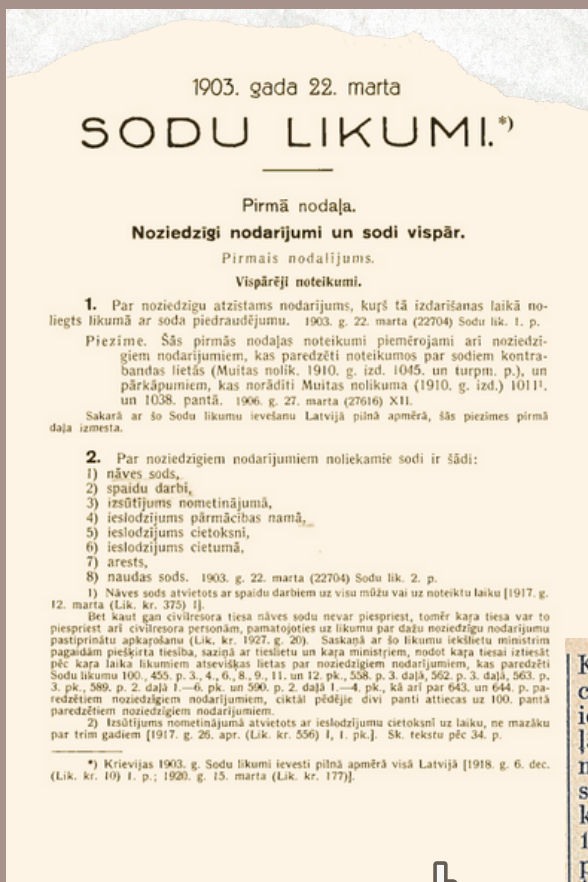
1933. gada 24. aprīļa Sodū likums

1961. gada 6. janvāra Latvijas PSR Kriminālkodekss

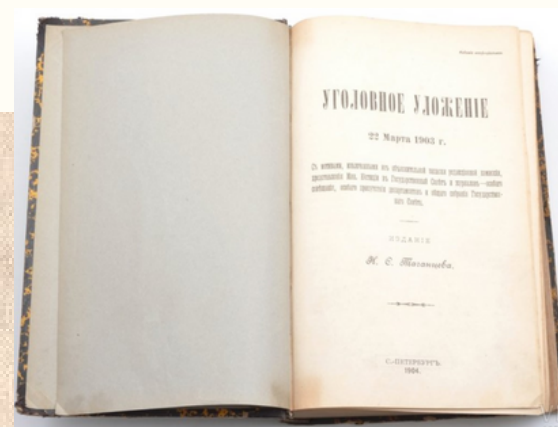
1991. gada 29. augusta Latvijas Kriminālkodekss

1998. gada 17. jūnija Latvijas Republikas Krimināllikums

Krievijas impērijas Sodu likums

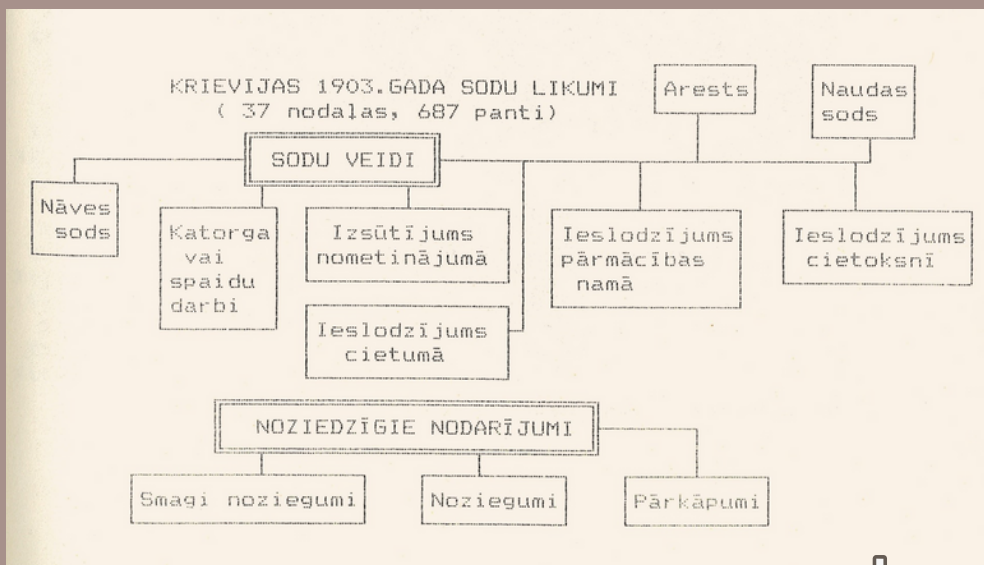
Krievijas impērijas cara Nikolaja II apstiprinātais Sodū likums (Уголовное уложение 22 марта 1903 г.) bija spēkā arī Latvijas teritorijā un tika uzskatīts par vienu no kvalitatīvākajiem sodū likumiem tā laika Eiropā.

Kurzemes vācu okupācija) ieveda vācu karaspēka ieņemtās Ljas teritorijās daļās krievu 1903 sodū likumus. Pēc Ljas neatkarības pasludinājuma ar 6. 12. 1918 likumu šē atstāja spēkā krievu 1903 sodū likumus, atceļot okupācijas varas izdarītos grozījumus un attiecinot šos sodū likumus arī uz Latgali. 1920 sāka izstrādāt Ljai jaunus sodū likumus. Attiecīgā Tieslietu ministr

Krievijas impērijas Sodu likums

Krievijas impērijas Sodu likumā bija 37 nodaļas un 687 panti.

NOZIEGUMU VEIDI (Sodu likuma nodaļas)

VISPĀRĪGĀ DAĻA

I Noziedzīgie nodarījumi un sodi vispār.

- 1.apakšnodala. Vispārīgie noteikumi.
- 2.apakšnodala.
- 3.apakšnodala. Sodi.
- 4.apakšnodala. Nodarījumu pieskaitāmība un noziedzīgums.
- 5.apakšnodala. Vainas veidi.
- 6.apakšnodala. Sodu mīkstināšana un aizstāšana.
- 7.apakšnodala. Atbildību pastiprinošie apstākļi.
- 8.apakšnodala. Apstākļi, kas izslēdz sodāmību.

SEVIŠKĀ DAĻA

II Ticības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

III Dumpis pret valsts augstāko varu.

IV Valsts nodevība.

V Nemieri.

VI Nepaklausība likumīgajai varai.

VII Pretdarbība taisnai tiesai.

VIII Karaklausības un zemes klausu noteikumu pārkāpšana.

IX

X Sabiedriskās un personiskās drošības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

XI Tautas labklājības aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

XII Sabiedriskā miera aizsardzības noteikumu pārkāpšana.

XIII

XIV

XV

XVI

XVII Algota darbaspēka noteikumu pārkāpšana.

XXVIII

XIX

XX

XXI

XXII Nonāvēšana.

XXIII Miesas bojājums un vardarbība pret personu.

XXIV

XXV

XXVI Noziedzīgi nodarījumi pret personas brīvību.

XXVII

XXVIII Goda aizskaršana.

XXIX

XXX

XXXI

XXXII Zagšana, laupīšana un izspiešana.

XXXIII Krāpšana.

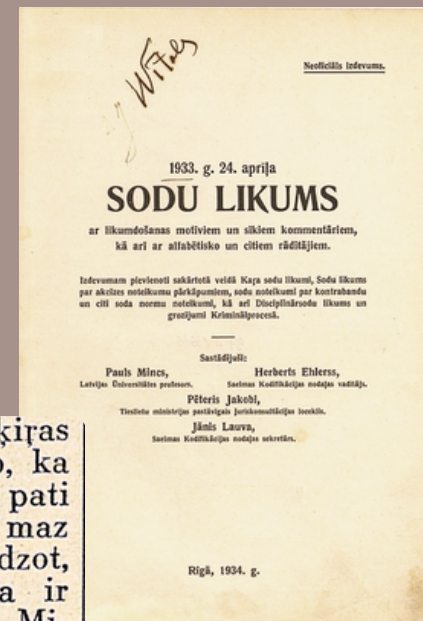
XXXIV

1933. gada Sodū likums

1933. gada Sodū likums ir pirmais neatkarīgās Latvijas valsts krimināllikums. Tas sastāvēja no 40 nodaļām, kas aptvēra 584 pantus.

Latvija varēja lepoties, ka ir viena no pirmajām Eiropas valstīm, kurā atcelts nāvessods.

ja recipētās tiesības. L. atšķiras no Krievijas starp citu ar to, ka valsts teritorija mazāka, ka pati valsts jauna, ka nav samērā maz apdzīvotu koloniju, un, beidzot, ar to, ka galvenā iedz. masa ir kultūrālāka nekā Krievijā. Minētās Ljas īpatnības atspoguļojas arī Lsl. — Mazās teritorijas dēļ samērā viegli sagūstīt noziedzniekus, un līdz ar to ir liela sodu nepielūdzamība; tāpēc L. varēja izdarīt reformu, ko līdz šim neiedrošinās pat viskultūrālākās R. Eiropas valstis, proti, atcelt nāves sodu. Vajadzība nostiprināt

1933. gada Sodū likums

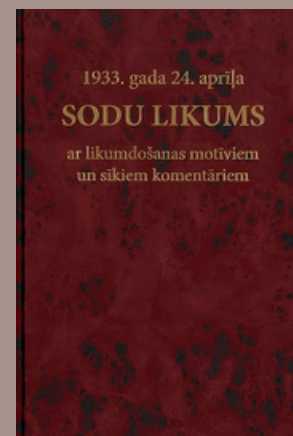
Sodu likuma stāšanās spēkā 1933. gada 1. augustā tika atzīmēta ar svinīgo aktu Senāta sēžu zālē.

Сходолен стаблјас фпехтā јаунее фоду литуми

Latvijas Sodū likumam bija īss mūžs – viena no pirmajām lietām, pie kuras 1940. gada vasarā ķērās padomju vara, bija Soda likuma grozīšana, bet vēlāk tas pilnībā tika aizstāts ar Krievijas PFSR kriminālkodeksu.

Latvijas senāta un palātas namā, Brihivības bulv. 10, šohoben fwehtu no-
stana. Nams greņots valsts karogem.
eeea lauru koleem. Senata feshču sablē
noteef fvinīgš jaunā fobulifuma eewešča-
nias afiš. Šhi pirmš pl. 12 d. eerobās
luhgtee godaveeši — ministru ptešidents
A. Blodņeešs ar ministru kabineta loze-
kleem, faeimas ptešidijš, deputati, likuma
ištrahdašanas komišijas lozefti, senatori,
palātas un apgabalteejas teešnešji, profu-
ratura, išmekleššanas teešnešji, meerteē-
nešji, advofatura. P. 12 teešleetu mini-
stris A. Džols atklabja fvinigo aktu.
Valstis ptešidents A. Rveešis ptešuhitijš
teešleetu ministrim reškriptu, fo no-
laja. Reškriptā teifts, ka tas ir

LATVIJAS PADOMJU SOCIĀLISTISKĀS REPUBLIKAS KRIMINĀLKODEKSS

Latvijas PSR 1961. gada 6. janvāra likums
(Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas
Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs,
1961. g., 3. nr.)

1. pants. Apstiprināt Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas kriminālkodeksu un noteikt tā spēkā stāšanos 1961. gada 1. aprīlī.
2. pants. Noteikt, ka Latvijas PSR kriminālkodeksa 23. pants daļā par brīvības atņemšanas laiku neattiecas uz personām, kuras notiesātas līdz PSR Savienības un savienoto republiku kriminālās likumdošanas pamatu pieņemšanai 1958. gada 25. decembrī par sevišķi bīstamiem valsts noziegumiem, kas paredzēti Latvijas PSR kriminālkodeksa sevišķās daļas pirmajā nodaļā, par banditismu, slepkavību ar nodomu pastiprinošos apstākļos, valsts vai sabiedriskās mantas izlaupīšanu lielos apmēros un laupīšanu.

Latvijas PSR kriminālkodekss

No 1940. gada 26. novembra līdz 1961. gadam Latvijā darbojās Krievijas PFSR Kriminālkodekss (1926. gada redakcija), bet 1961. gada 6. janvārī tika pieņemts Latvijas PSR Kriminālkodekss, kas stājās spēkā 1961. gada 1. aprīlī.

УГОЛОВНЫЙ
КОДЕКС

ЛАТВИЙСКОЙ СОВЕТСКОЙ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

Latvijas PSR kriminālkodekss

ДЛЪБОМ
СХЕМ ДО
СОВЕТСКОМУ
УГОЛОВНОМУ
ПРАВУ

211. pants. Nodarbošanās ar klaidonību
vai ubagošanu, kā arī cita veida parazitiska
dzīve

Par nodarbošanos ar klaidonību vai ubago-
šanu, kā arī par cita veida parazitisku dzīvi —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no viena
līdz diviem gadiem vai ar labošanas darbiem uz
tādu pašu laiku.

Par tām pašām darbībām, ja tās izdarījusi
persona, kas jau agrāk sodīta pēc šī panta pir-
mās daļas, —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no viena
līdz trim gadiem.

65. pants. Pretpadomju aģitācija
un propaganda

Par aģitāciju vai propagandu, ko izdara no-
lūkā graut vai vājināt Padomju varu vai panākt
atsevišķu sevišķi bīstamu valsts noziegumu iz-
darišanu, tais pašos nolūkos apmelojošu izdo-
mājumu izplatīšanu, kuri diskreditē Padomju
valsts un sabiedrisko iekārtu, kā arī par tāda
paša satura literatūras izplatīšanu vai izgata-
vošanu, vai glabašanu tais pašos nolūkos —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no se-
šiem mēnešiem līdz septiņiem gadiem un ar no-
metinājumu uz laiku no diviem līdz pieciem
gadiem vai bez nometinājuma, vai
(Latvijas PSR Kriminālkodeksa 65. pants)

256. pants. Vardarbība pret iedzīvotājiem
karadarbības rajonā

Par laupīšanu, pretlikumīgu mantas iznīcinā-
šanu, vardarbību, kā arī pretlikumīgu mantas
atņemšanu iedzīvotājiem karadarbības rajonā,
aizbildinoties ar militāru nepieciešamību, —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim
līdz desmit gadiem vai ar nāves sodu.

Советское уголовное право имеет задачей
охрану от преступных посягательств общест-
венного строя СССР, его политической и
экономической систем, социалистической соб-
ственности, личности, прав и свобод граждан
и всего социалистического правопорядка.

Latvijas kriminālkodekss

LATVIJAS KRIMINĀLKODEKSS

LATVIJAS KRIMINĀLKODEKSA LIETOTĀJIEM

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1991. gada 29. augusta lēmumu «Par Latvijas PSR likumdošanas aktu pieņemšanu Latvijas Republikas teritorijā» līdz jauna Latvijas Republikas kriminālkodeksa pieņemšanai Latvijas Republikas teritorijā tiek piemērots Latvijas PSR kriminālkodekss, kurš uzskatāms par Latvijas kriminālkodeksu.

Piemērojot šā kodeksa normas, jāievēro augstāk minētais lēmums, kurā noteikts, ka līdz Latvijas Republikas likumdošanas pilnveidošanai Latvijas PSR Konstitūcijas normas, Latvijas PSR likumi, Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmumi un Latvijas PSR dekrēti, kuri bija spēkā līdz 1991. gada 21. augustam, Latvijas Republikas teritorijā ir spēkā tiklīdz, ciktāl tie nav pretrunā ar Latvijas Republikas konstitucionālo likumu «Par Latvijas Republikas valstisko statusu».

Kriminālkodekss sagatavots ar grozījumiem un papildinājumiem, kas izdarīti līdz 1992. gada 15. septembrim.

Latvijas PSR kriminālkodekss apstiprināts ar Latvijas PSR 1961. gada 6. janvāra likumu, kas stājies spēkā ar 1961. gada 1. aprīli.

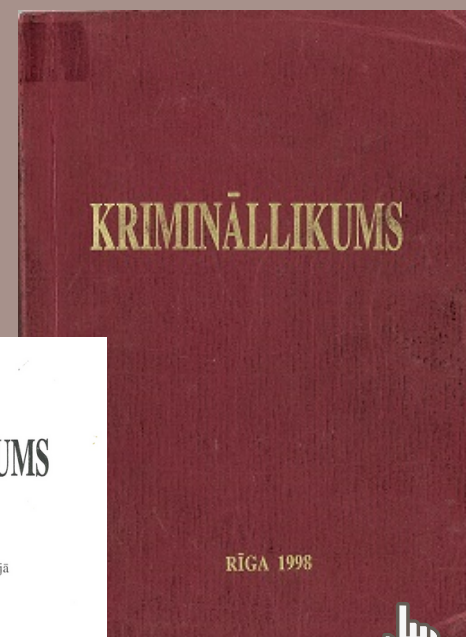
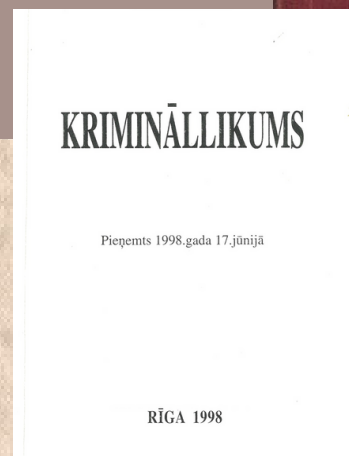
Rīga, 1992. gada septembris

Latvijas Republikas Tieslietu ministrija

Līdz 1998. gada 17. jūnijam, kad tika pieņemts Latvijas Republikas Krimināllikums, saskaņā ar LR Augstākās Padomes 1991. gada 29. augusta lēmumu spēkā bija Latvijas PSR kriminālkodekss, kurš tika uzskatīts par Latvijas Kriminālkodeksu.

Latvijas Republikas Krimināllikums

Latvijas Republikas Krimināllikums bija septiņu gadu (1991.–1998.) darba rezultāts. 1998. gada 17. jūnijā to pieņēma Saeima, tā paša gada 8. jūlijā izsludināja Valsts prezidents, bet 1999. gada 1. aprīlī tas stājās spēkā.

Par Latvijas Republikas Krimināllikuma tapšanu // Jurista Vārds.- Nr. 2 (22.01.1998.)

Par Latvijas krimināltiesībām, tuvojoties Eiropas kritērijiem // Latvijs Vēstnesis.- Nr. 4 (09.01.2001.)

**Latvijas Republikas
Krimināllikumā ir
365 panti.**

**Līdz šim tajā veikti
75 grozījumi.**

Latvijas Republikas Krimināllikums

Izmantotās VPK bibliotēkas grāmatas:

(grāmatas nosaukums ir saite uz elektronisko katalogu)

- [1933. gada 24. aprīļa Sodū likums ar likumdošanas motīviem un sīkiem komentāriem / \[priekšvārds: Haralds Neverževskis\]. - Rīga : 2016.](#)
- [Latviešu konversācijas vārdnīca / A.Švābe, A. Būmanis, K. Dišlērs. - Rīga : A.Gulbja Apgāds, 1934. - 1935. / 11. sēj. - Rīga : Antēra, 2000.](#)
- [Latvijas valsts un tiesību vēsture : Shēmu albums / Sastādītājs doc. Indrikovs, Z. - Rīga : Latvijas Policijas akadēmija, 1995.](#)
- [Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas kriminālkodekss / Latvijas PSR Tieslietu ministrija. - Rīga : Avots, 1971.](#)
- [Latvijas kriminālkodekss / Latvijas Republikas Tieslietu ministrija. - Rīga : Latvijas Republikas Tieslietu ministrija, 1992.](#)
- [Krimināllikums : pieņemts 1998. gada 17. jūnijā. / Latvijas Policijas akadēmija. - Rīga : Latvijas Policijas akadēmija, 1998.](#)
- [Krimināllikums : Par krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību. - Rīga : Tiesu namu aģentūra, 2017.](#)
- [Альбом схем по советскому уголовному праву : Во славу Родины, 1982.](#)
- [Уголовный кодекс Латвийской Советской Социалистической Республики : официальный текст с приложением постатейно систематизированных материалов. - Рига : Авотс, 1983.](#)